

OOST EN WEST

Officieel Orgaan der Koninklijke Vereeniging „Oost en West“
Uitgave Schefferdrukkerij, Dordrecht, Wijnstraat 47, Tel. 5700

14-daagsch tijdschrift onder
redactie v/h dagelijksch Bestuur

ADRES DER REDACTIE:
Dr. Kuyperstraat 5, Den Haag;
tel. redactie: 115936; giro 14574

CONTRIBUTIE:
Leden: minimum f 5.— per jaar
Donateurs: minimum f 10.— p. j.

Vaarwel, Indië

Te Linggadjati is het voorloopig accoord gesloten, dat een geheel nieuw Indië in het leven roept. Men berustte daar in het ontstaan eener onafhankelijke Republiek, die Java, Sumatra en Madoera zal omvatten. Men zal de Buitengewesten in 'eenige groote brokken deelen, die eveneens worden samengevat, te weten tot zij deel vormen van de Vereenigde Staten van Indonesië. Die vormen dan, samen met de Republiek, een Unie en deze Unie erkent de Kroon. Zij vormt *niet* — men bedenke dit wel — een deel van het Koninkrijk. Integendeel: het Koninkrijk wordt dan nog slechts door Nederland gevormd, samen met Curaçao en Suriname, zoolang dat duurt. Los daarvan staat Indonesië, dat alleen nog door de erkenning van de Kroon met het overige deel des Koninkrijks verbonden blijft.

Aldus de plannen. De plannen, die beslissen over de toekomst van Nederland, Indië, Suriname en Curaçao. De plannen, die te Linggadjati bekrachtigd zijn door een accoord met Soekarno

Het is hier de plaats niet voor een oordeel. De Koninklijke Vereeniging Oost en West stelt zich de versterking ten doel van de *cultureele* banden tusschen de deelen van het Koninkrijk. Die taak blijft hoog en verheven bestaan. Zij ligt buiten het bereik van *staatkundige* veranderingen.

Het zal, welke wijziging zich voltrekken moge in de politieke verhouding tusschen Nederland, Indië en de West immer een levenszaak blijven, te streven naar het diepere begrip, dat alleen het begrijpen van elkanders cultureele waarden brengen kan. Straks zullen wij zien, dat niet alleen deze taak van het versterken der cultureele banden tusschen Indië en Nederland — zoolks onze vereeniging die wil helpen bevorderen — in versterkte mate verricht moet worden, maar dat ook iets anders buiten het bereik der staatkundige veranderingen blijft: Nederland's roeping.

Thans echter staan wij aan een graf. Wij staan aan de groeve van het oude Indië. Het Indië, waar wij hebben geleefd en gewerkt; het Indië, waar vrijwel allen onzer zich hebben thuis gevoeld; het Indië, dat de meesten onzer

„NEDERLAND HELPT INDIË“ gaat voort met het zegrijke werk der hulpverleening. Moge het zien van deze blijde kinderen te Batavia voor ieder een aansporing zijn, om naar vermogen te blijven geven. Gironummer: 500500!

hebben liefgehad als hun eigen land. Die tijd, waarin wij in Indië woonden en werkten, is voorbij en komt niet terug. Dat Indië zelf, zoolks wij het kenden, behoort voor goed tot het verleden. Wij mogen het groeten — want wij zullen het nooit terugzien. Dit is het uur om te zeggen: vaarwel, Indië....

Bij zoo een afscheid past het, nog eens naar dat vertrouwde Indië terug te zien. Dit past te meer, nu ons door sommige Engelschen, door vele Indonesiërs en zelfs door vele Nederlanders in alle toonaarden verzekerd wordt, dat wij ons daar maar slecht gedragen hebben. Wij waren daar, Indische Nederlanders, als booze lieden. Wij hebben, zoo verzekert men, ons daar genesteld als overheerschers, als onderdrukkers, als imperialisten. Kortom — met de komst van het nieuwe Indië nog niet tevreden, beljveren velen zich, het oude als een poel van ongerechtigheid te doen beschouwen.

Hiertegen nu past verzet.

Want men moge voor de toekomst de vlag uitsteken — het past een volk niet, zijn verleden te verloochenen. Het past vijandige vreemdelingen niet, ons werk in Indië te misprijzen. Het past Indonesiërs niet, den in Indië door Nederlanders verrichten arbeid te minachten. Het past met name Nederlanders niet, zich in onkunde en onwetendheid te laten brengen tot verachting voor wat in waarheid onze voortreffelijkste nationale prestatie is geweest.

Het is daarom zoo nuttig en zoo noodig te gedenken, wat wij in dat oude Indië hebben gedaan. Wat heeft de bestuurs-

BEROEPSKEUZE

's Maandagsavonds van
7 tot 8 uur en volgens
afpraak

KOSTELOZE VOORLICHTING

Psychotechnisch, medisch en graphologisch
onderzoek.

- Totale kosten f 40.-
- Spoedgevallen voorrang
- Zo nodig rapport binnen 2 dagen

Brochure 100 P 2 met nadere gegevens wordt U
gaarne toegezonden door het

PSYCHOTECHNICUM

der

NED. STICHTING VOOR ORGANISATIE

Achier St. Pieter 23-25 NSO Tel. (K3400) 12328 en 16484

UTRECHT

VOOR POSTZEGELS ENGELKAMP!

AANKOOP
VERKOOP
VEILINGEN

THEO ENGELKAMP, Den Haag

Lange Poten 7a

Telefoon 113853

G. J. R. VAN DER GAAG & ZN

Groenmarkt 27, Den Haag

Telefoon No. 112512

Drogerijen - Chemicaliën

*Depôt der meest bekende
Binnen- en buitenlandse Spécialité's*

Stelt U belang in de verschijning van een Encyclopaedie,
volgens een geheel nieuw systeem, waarbij vele bezwa-
ren, die tegen de van oudsher bekende encyclopaedie
bestaan zijn opgeheven? Zoo ja, vraagt dan toezending, bij
verschijning, van een prospectus betreffende de E.N.S.I.E.

Boekhandel P. v. Ketel

G. J. VAN DRIMMELEN, L. v. Meerdervoort 198b
's-Gravenhage. Telefoon 330481.

U gaat naar Indië?

Dan een ..

Wereld-Ongevallen-Polis

van „De Zeven Provinciën”

Ongeacht waar U zich ter wereld
bevindt, of U reist per SCHIP of
per VLIEGTUIG,
„De Zeven Provinciën Wereldpolis”
is steeds geldig, met inbegrip van
het Molestrisico.

↓
Uw Makelaar
verschaff U
gaarne
inlichtingen

Vandaag een cliënt
Morgen een vriend.

Assurantie-
Maatschappij

„De
Zeven
Provinciën”
n.v.

Javastraat 1a
's-Gravenhage

HOYNG

Het beste
en oudste magazijn
voor

GESCHENKEN

„Bagatelle”

PASSAGE 61 - DEN HAAG

Telefoon Café 114047

Telefoon Dir. 180788

Café-Concert

RESTAURANT 1e ETAGE

Operastudio

VAKOPLEIDING VOOR JONGE KUNSTENAARS
in vocaal-dramatische kunst, operette- en opera-koor

Instuderen ensembles en fragmenten, dramaturgie
en analyse inbegrepen. Oproeringen door de jonge
kunstenaars worden voorbereid.

Inlichtingen: Schepenstraat 89A, Tel. 45499, Rotterdam

ambtenaar gedaan? Hij heeft van den vroegen morgen tot den laten avond al zijn tijd, zijn vlijt en al zijn zorgen gegeven aan de belangen der Inheemsche bevolking. Er zou een epos te schrijven zijn over den arbeid dier mannen van het Europeesch B.B.-corps, van den gouverneur in zijn groote stad tot den aspirant-controleur in het diepste binnenland. Zij spraken niet zoo veel over heden en toekomst van Indonesië en zelfs niet over den zorg voor de Inheemsche bevolking — maar die zorg was hun dagelijksch werk.

Wat deden de ambtenaren van den dienst der Irrigatie, van de diensten van het Volkscredietwezen, van den Landbouw, de Visscherij-, den Tuinbouw- en de Nijverheids-voorlichtingsdiensten, van de Waterstaat, van het Boschwezen?

Zij werkten voor Indië. Zij werkten voor de Indonesiërs. Zij werkten voor de bevolking. Zij hebben al hun kennis, hun ervaring en hun beste krachten gegeven voor de volken van Indië.

Wat hebben de leeraren en de onderwijzers, wat hebben de dokters en de artsen gedaan? Zij hebben den volken van Indië de eerste schreden laten zetten op den weg der ontwikkeling, zij hebben medegebouwd aan het forsche onderwijsgebouw, dat in een universiteit zijn spits, in duizenden volkscholen zijn basis vond. Zij hebben de volken van Indië beschermd en bewaard tegen tropische ziekten, die hen vroeger sloegen als doodelijke geestes.

Wat hebben de planters, de mannen van den handel en van de cultures gedaan? Zij hebben geleerd, hoe de rijke tropengrond duizendvoudig rijker vruchten kon dragen, dan men vroeger meende. Zij hebben Indië tot een groot productieland gemaakt; zij gaven het een plaats in de wereld-economie; zij hebben Indië geleerd wat het tot voordeel van zichzelf en tot zegen van de wereld kon voortbrengen.

Dat alles was werk van Nederlanders. Maar er was zoo veel meer.

Er was in Indië veiligheid en er was in Indië recht.

Allé die tientallen millioenen menschen, wier onafgebroken onderlinge veeten en gevechten nog tot diep in de vorige eeuw hebben voortgeduurd, alle die volken leefden in veiligheid en zij leefden in één rechtsstaat.

Er was geen willekeur, er was geen tyrannie, er was geen ongestrafte misdaad, er was geen straffeloos misbruik van macht — er was recht.

Zoo gaarne zouden wij nog willen voortgaan. Wellicht zal eens het werk der Nederlanders in het tijdperk, dat in 1942 door den stormloop der Japanners naar thans blijkt onherroepelijk werd afgesloten, worden samengevat in een eerbiedige herdenking. Wellicht zal in de toekomst althans aan de miskenning van dit verleden een einde zijn gekomen.

Ons past deze herdenking thans.

Ons past het, in zelfvertrouwen en in eerbied te gewagen van den arbeid van Nederlanders in Indië, die hun levenstaak geweest is. Ons past het terug te denken aan een Indië, niet van onrecht en koloniale misbruiken, maar aan het oude Indië, dat wij hebben liefgehad en waar generaties van

DEZER DAGEN
VERSCHIJNT DE

kalender „oost en west”

zie pag. 13

Nederlanders hun allerbeste krachten aan gegeven hebben.

Dit vertrouwde, goede Indië zeggen wij vaarwel...

Noch bitterheid om wat zoo anders had kunnen zijn, noch vrees voor wat men zienderoogen aan gevaren voor de toekomst laat ontstaan, noch weemoed om wat verloren ging kunnen ons thans helpen. Het uur van de voldongen feiten zal eerlang zijn aangebroken. Het uur, waarop geen terug meer mogelijk is. Het beslissende uur, waarin Nederland zal gekozen hebben, wat het van de in Indië gesloten accoorden wil aanvaarden. Op dit uur zullen wij alles gedenken, wat in het oude Indië aan goeds volbracht werd en wij zullen in eerbied stille hulde brengen aan allen, die voor dat Indië hun leven hebben gegeven...

Dan breekt de tijd aan van het nieuwe Indië. Zelfs diegenen, die aan zijn ontstaan hebben medegewerkt, verklaren dat het zware jaren tegemoet gaat. Zelfs zij die overtuigd zijn, dat deze Republiek moest komen, ontveinen zich niet, dat dit nieuwe Indië nog harde zorgen wachten.

Hier ligt dan opnieuw onze taak. Want gelijk wij in den aanhef stelden, dat de culturele taak onzer Koninklijke Vereeniging „Oost en West” met even groote toewijding en even sterke overtuiging verricht zal moeten worden ook onder de nieuwe verhoudingen, zoo blijft ook voor Nederland zelf de roeping inzake Indië bestaan.

Van die taak, van die plicht en van die roeping zijn wij door staatkundige veranderingen niet ontslagen. Er is ook in het nieuwe Indië voor Nederlanders groot werk te verrichten. Mogen wij de kracht, het inzicht en de wijsheid vinden, om ook die nieuwe taak — Indië en Nederland tot zegen — te volbrengen.

„Nederland helpt Indië” Zoo wordt
Uw geld besteed, als gij medehelpt
aan dit groote werk.

Twée Timoreezen

Eenigen tijd geleden trad in het Lembangsche een kleine patrouille met succes op tegen een bende terroristen, waarbij tenminste acht leiders om het leven kwamen, waaronder drie Japansche officieren. In verband met hun moedig en resoluut optreden zijn de commandant en de manschappen dezer patrouille buitengewoon bevorderd.

De commandant der patrouille, de Timoreesche Inf. eerste klasse, Frans Timotheus, werd bevorderd tot sergeant 2de klasse.

Zijn onderhebbers, te weten de Timoreesche fuseliers Bora Ola, Johannes Babo, Urbanus Oembar en Petrus Kalekaman, werden allen bevorderd tot korporaal.

Deze buitengewone bevorderingen zouden niet plaats vinden voor het front dier troepen, doch in de cantine van Inf. V in het Grand Hotel op Lembang.

Voor deze plechtigheid bestond zeer groote belangstelling. Geen wonder. Per slot is door het optreden van sergeant Frans Timotheus en zijn mannen een verrassende aanval op Lembang voorkomen.

Reeds zeer vroeg heerschte er een gezellige drukte in het Grand Hotel. De cantine was feestelijk versierd met groen en bloemen. Recht tegenover de muziek — bij de „Swing Brigade” in goede handen — was de eereplaats ingeruimd voor sergeant Timotheus en zijn mannen met hun dames. De Nederlandsche driekleur was over den ingang van deze eere-loge gespannen.

Onder de vele belangstellenden bevonden zich behalve de directe chefs der buitengewoon bevorderden ook de commandant, overste Scheffelaar en alle compagniescommandanten van Inf. V waartoe sergeant Timotheus en zijn mannen behoorden. De plechtigheid werd geopend met het voorlezen van de besluiten tot buitengewone bevordering. Aan het besluit van Frans Timotheus ontleenen wij het volgende:

„heeft voor de terroristen getoond leiderseigenschappen te bezitten zeer ver uitstekende boven dien van een gewoon infanterist eerste klasse, is zeer moedig en beleidvol opgetreden, heeft als commandant van een halve sectie Timoreesche militairen, in hinderlaag liggende, groep van 8 terroristische leiders, waarbij 3 Japansche officieren, tot op 6 meter laten naderen, kon zoodoende een door deze groep beraamden aanval op de stad Lembang afwisturen, heeft na deze bespreking op het juiste moment het vuur laten openen, waarbij de geheele groep van 8 man werd gedood, heeft daarna het vuur laten verleggen op een ongeveer 50 meter verder aanwezige groote groep Indonesische terroristen, waardoor deze groep uit elkaar geslagen en verdreven werd, heeft hiermede een zoodanige vewarring bij de groep teweeggebracht, dat een aanval op Lembang werd voorkomen.”

Aan het besluit tot buitengewone bevordering der overigen ontleenen wij het volgende:

„hebben door zeer moedig en voortvarend optreden, mede door stipt opvolgen van gegeven bevelen in hinderlaag liggende, na een groote groep terroristen tot korten afstand te hebben laten naderen, door goed gericht vuur een zoodanige vewarring onder de terroristen teweeggebracht, dat deze uit elkaar geslagen en verdreven werd, waardoor een aanval op de stad Lembang werd voorkomen.”

Na voorlezing der besluiten trad generaal de Waal naar voren om de bevorderden hun nieuwe rangonderscheidingssteekenen op de schouders te bevestigen.

Hierop nam de generaal zelf het woord en sprak de vijf militairen in de Maleische taal toe:

„Sergt. Frans Timotheus; korporaals Bora Ola, Johannes Babo, Oembar en Kalekaman, die is voor mij een buitengewoon genoeg dat ik heden persoonlijk aan U de onderscheidingsteekenen kan uitreiken, die aan uw nieuwen rang

zijn verbonden. Deze onderscheidingsteekenen hebt gij volkomen verdiend door uw moedig gedrag en koelbloedig optreden tegenover de terroristen. Het is aan uw actie te danken, dat een door de terroristen voorgenomen aanval op Lembang niet kan doorgaan en ik ben er zeker van, dat daardoor aan onze zijde menschenlevens zijn gespaard. Sergt. Timotheus, gij hebt uw menschen op voorbeeldige wijze aangevoerd en hebt daarbij blijk gegeven de eigenschappen te bezitten, die voor een goed onderofficier noodzakelijk zijn. Ik heb daarom geen oogenblik gearzeld, u van soldaat rechtstreeks tot sergeant te bevorderen. Ik ben er van overtuigd, dat gij ook in uw nieuwen rang zult uitblinken en een voorbeeld zult zijn.

Korporaals Bora Ola, Johannes Babo, Oembar en Kalekaman, de wijze waarop gij hebt medegewerkt om het plan van uw commandant tot een goed einde te brengen, gaf mij eveneens voldoende zekerheid dat gij in staat zoudt zijn ook zelf als aanvoerder op te treden. Het staat voor mij vast, dat gij dit vertrouwen in de toekomst niet zult beschamen en dat gij de eerste de beste gelegenheid zult aangrijpen om te toonen waartoe gij in staat zijt”.

De divisie-commandant wenschte vervolgens Frans Timotheus en de anderen persoonlijk geluk toe met deze buitengewone bevordering. Nadat sergeant Timotheus mede namens de vier andere militairen, den divisie-commandant en de andere officieren in een kernachtig speeche bedankt had voor hun belangstelling, werden de aanwezigen in de gelegenheid gesteld den bevorderden gelukwenschen aan te bieden. Hiervan werd een druk gebruik gemaakt.

Padang achter prikkeldraad

Van alle centra op Sumatra, waar eenmaal leven en vertier heerschte, is Padang thans de meest droefgeestige. Binnen een kooi van prikkeldraad, zeshonderd meter lang en zeshonderd meter breed, trachten drieduizend menschen, waaronder vierhonderd en vijftig Europeanen, zich voor te stellen, dat oorlog al sinds bijna een jaar tot het verleden behoort. Maar nagenoeg iederen nieuwen grauwen dag vliegen de granaten over het prikkeldraad. Het zijn primitieve wapens, vermoedelijk in Fort de Kock vervaardigd, een brok ijzer met een lont er aan. Maar de uitwerking kan verschrikkelijk zijn. Soms zijn het ook flesschen, met dynamiet gevuld. In vele gevallen wordt de aanval ingezet met kattepulten.

De kooi van prikkeldraad heeft twee uitwegen: naar Emmahaven en naar het vliegveld. Op beide punten ligt een kleine Britsche bezetting, evenals te Padang zelf. De wegen zijn echter hoogst onveilig. Elken dag worden convooien beschoten of met de befaamde Padangsche handgranaten bewerkt.

De levensomstandigheden in de beschermde wijk zijn slecht. Het is ten slotte maar een klein kamp en er zijn drieduizend menschen, meest Indonesiërs en Chineezen. „En je kunt die arme kerels er toch niet uitzetten,” meent resident De Boer die nog nooit zoo'n klein maar ook nog nooit zoo'n moeilijk gebied bestuur heeft gehad.

Aan den anderen kant van het prikkeldraad ziet het er niet veel vroolijker uit: de Indonesiërs zijn bezig het niet bezette gedeelte van Padang langzaam maar zeker af te breken. Aan het Rapwi-kamp grenst de Chineesche wijk, een veste op zichzelf. Twaalfduizend hier samen hokkende Chineezen staan op voet van oorlog met de republiek. Ze hebben een Veiligheids-corps maar geen wapens; op de een of andere manier worden de gewapende pemoedias, die een aanval wagen, echter toch wel geliquideerd. Dag en nacht waakt een wach van zestig Chineezen over dit kamp.

Makassaarsche Brieven van onzen correspondent

Makassar, 20 October 1946

In mijn vorigen brief schreef ik u over het gebrek aan pakhuisruimte, wat speciaal moeilijk is voor den wederopbouw van den handel; daarmee parallel loopt het nijpend gebrek aan woonruimte. Voor den oorlog was de toestand zoo, dat aan de normale vraag naar huizen kon worden voldaan. Kwam men nieuw op Makassar, dan moest men soms wel eens een maand in een hotel, maar in dien tijd werd wel een passende woning gevonden. De gestadige uitbreiding van de Europeesche bevolking, die vrij sterk was, nadat Makassar op 1 Augustus 1938 hoofdstaats van het Gouvernement Groot Oost was geworden, werd behoorlijk opgevangen door nieuwbouw.

Gedurende den oorlog en vooral na 1943, toen Makassar op de flank kwam te liggen van het naar Japan opringende Amerikaansche front, werd Makassar regelmatig door de Amerikanen gebombardeerd. Van deze bombardementen zijn vooral het handelscentrum en de Chineesche wijk de dupe geworden. De Europeesche woonwijk bleef grotendeels gespaard. De Europeanen waren geheel van Makassar verdwenen; de vrouwen en kinderen waren eind Januari 1942, toen de bezetting van Makassar aanstaande leek, naar Malino geëvacueerd (dit is een bergoord ongeveer 70 km ten zuidoosten van Makassar gelegen sedert bekend geworden door de daar in Juli j.l. gehouden conferentie); de mannelijke burgers waren geïnterneerd in kampverband en later overgebracht naar Pare Pare (155 km ten noorden van Makassar) en de militairen waren grotendeels afgevoerd naar Japan.

De Chineezzen, die niet uit Makassar waren gevlucht voor de steeds wederkerende bombardementen, zochten onderdak in de Europeesche wijk, voor zoover deze niet door de Japanners werd gebruikt. In dien tijd waren er geen moeilijkheden.

Na de bevrijding kwamen de oude inwoners op Makassar terug. Vele Europeesche huizen bleken door de Chineesche eigenaren te zijn betrokken en de Europeanen werden ondergebracht in die huizen, die daarvoor dan nog disponibel waren. Het is duidelijk, dat hierdoor een toestand geschapen werd, waardoor diverse families gedwongen werden gezamenlijk een huis te bewonen. Is dit al een groot inconvenient, de Japanners hadden zich niet ontzien al deze huizen van hun beste meubels, servies, glaswerk, tafelzilver enz. te berooven, zoodat in de meeste gevallen het hoognoedige ontbrak.

Toen de evacuatie van vrouwen en kinderen in Januari 1942 gelast werd, was de opzet, dat deze in Malino zouden blijven tot de bezetting een feit zou zijn geworden. Zij zouden dan weer naar Makassar terugkeeren en hun oude huizen weer betrekken. Het gevolg van dezen opzet was, dat men voor 't verblijf te Malino alleen medenam, wat voor een maand noodig zou zijn en de huizen geheel intact bleven. Doch het werd hier: de Hollander wikt, maar de Jap beschikt. Toen de bezetting op 8 Februari 1942 was voltooid, werden de dames met een op Malino geïnterneerd en kwamen den heelen oorlog niet meer in Makassar terug. Hun huizen met hun inhoud waren derhalve volkomen overgeleverd aan de Japanners resp. de bevolking, die van dezen overgang van gezag ook een dankbaar gebruik heeft gemaakt om zich in te richten.

„Nederland helpt Indië” De Indische kinderen vragen het U: wilt ook Gij het Uwe doen, om ons te helpen?

De bezetters zijn met hun roof vrij systematisch te werk gegaan; alle dingen van waarde zoals koelkasten, naaimachines, piano's e.d. werden verzameld en vooral in den eersten tijd van de bezetting naar Japan afgevoerd. Het droevig restant is tallooze malen heen en weer geslept en in de drie en een half jaar bezetting aanmerkelijk achteruitgegaan. Van het vacuüm in het gezag tusschen de capitulatie van Japan en de terugkomst van de Europeanen ter plaatse is wederom een dankbaar gebruik gemaakt door de toen te Makassar aanwezige ingezetenen van elken landaard om zich toe te eigenen, wat van hun gading was.

De inventaris van de huizen zoals die dan ook door de teruggekeerde bewoners werd aangetroffen, was in-droevig. Bedden waren schaarsch, matrassen ontbraken veelal of waren vies en versleten, servies, glaswerk, tafelgerei was practisch geheel verdwenen alsmede de keukeninventaris. Er was dus bijna niets en wat uit het kamp was mee teruggebracht was ook vrijwel onbruikbaar. De oorspronkelijk voor een maand medegenomen kleeren, pannen en dergelijke waren in de interneering natuurlijk versleten, waarbij nog was gekomen, dat het vrouwenkamp, dat in 1944 was overgebracht naar Kampili, dichter bij Makassar gelegen, door de Geallieerden in brand was gebombardeerd, zoodat de dames bij die gelegenheid van de schuilkelders uit hun schamele bezittingen hadden zien verbranden. Zij bezaten dus niets meer. De mannen waren er niet veel beter aan toe.

De situatie was dus zoo, dat men een dak boven zijn hoofd had, maar dat de hoogst noodzakelijke artikelen om te koken ontbraken. Een van de eerste maatregelen, die werden getroffen, was toen het instellen van centrale keukens, die voor de warme maaltijden zorgden, waardoor dit probleem zoo goed mogelijk werd ondervangen. Men bleef eten van kampbordjes en drinken uit oude jam- of melkblikjes, sliep op bedden met of zonder matrassen en zonder lakens. Kleeren had men bijna niet; wat eten betrof was men aangewezen op blikjes verstrekt uit aangetroffen legervoorraden. De menschen, die het eerste op de plaats terug waren, sleepten uit de onbewoonde huizen bij elkaar, wat van hun gading was en konden op die manier zich nog iets aanmeten wat op inrichting leek; zij, die later kwamen, moesten met practisch leege woonruimten genoegen nemen.

Het gebrek aan ruimte bleek al spoedig zoo nijpend te zijn, dat aan gezinnen tot en met twee kinderen beneden de tien

jaar slechts één kamer kon worden toegewezen. Waar de indeeling van het huis dit mogelijk maakte, werd een gemeenschappelijke zit- en eetkamer bestemd voor alle bewoners van het huis. Dit was een jaar geleden zoo en het is nog zoo, d.w.z. voor de Europeanen; een Chineesche eigenaar trekt rustig met zijn familie in zijn huis en vestigt er desgewenscht een toko in. De woningnood is nog erger geworden, toen de bezettingstroepen kwamen, eerst de Australiërs en daarna de Hollandsche troepen, welke deze Australiërs per 1 Juli hebben afgelost. Deze troepen namen heele complexen scholen, hotels en woningen in beslag voor het onderbrengen van hun menschen. Voor den oorlog had Makassar een klein garnizoen, dat was ondergebracht in een kazerne en de staf in een reeks militaire woningen; de zware bezetting na den oorlog kon natuurlijk in deze ruimte niet worden verwerkt en nam daarom de beste ruimten in beslag, en zoolang deze bezetting door leger en Marine in verband met den binnenlandschen politieken toestand noodzakelijk blijft, komt hierin helaas ook geen verandering.

Dat het leven onder deze omstandigheden weinig aantrekkelijk is, is begrijpelijk. Alles, wat voor de wederinrichting der huizen noodig is, ontbreekt nog steeds. Er is nog geen import van servies, glaswerk, keukengerei enz. Beddegoed is nog nooit gedistribueerd. Tafelgerei is niet aan te komen. Wat aan pannen, bestek en servies wordt aangeboden is incompleet, gehavend en kennelijk van diefstal afkomstig en is dan nog alleen maar te krijgen voor belachelijke prijzen. Voor een gehavende emaille pan betaalt men f 15.—, voor een aardewerk dekschaaltje f 17.50, voor een reclame bierglas f 5.—, enz. De distributie is hopeloos en bestaat de laatste maanden alleen nog maar uit suiker (800 gr. per man per 40 dagen en nog onregelmatig), zoo nu en dan manufacturen tegen onbetaalbare prijzen van f 3.50 per yard voor voiles of printed yeans, die voor den oorlog f 0.40 tot f 0.60 kostten; soms klapperolie en stangenzeep.

Sedert 1 Maart wordt thans voor den tweeden keer een blikje melk voor kinderen verstrekt. Boter is al maanden niet meer in de distributie. Rijst tot Augustus verstrekt op basis van f 0.14 per kg, werd vrijgegeven onder het motief, dat distributie daarvan een anomalie was in Zuid-Celebes, welk gewest een rijstuitvoerverschot heeft. Het gevolg is geweest, dat de prijs

in zeer korten tijd is opgelopen tot f 1.— per liter, dat is f 1.25 per kg. (prijs voor den oorlog f 0.08 per kg.). Welk een desastreus gevolgen een dergelijke prijsverhoging heeft op het levenspeil van een bevolking, wier hoofdvoedsel uit rijst bestaat is evident. Klapperolie, welke voor den oorlog f 2.— per blik van 18 liter kostte, kost nu f 1.50 per bierflesch (65 Occ.). Suiker, waarvan de distributie volkomen onvoldoende is, kost f 3.50 per liter. Voor diverse artikelen zijn maximumprijzen vastgesteld. Er is echter geen enkele instantie, die er toezicht op houdt, dat deze maximumprijzen worden toegepast. De „zwarte” markt is hier dan ook niet zwart, maar volkomen openbaar. Een voorbeeld: op zekeren dag wordt een bepaald soort manufacturen gedistribueerd, dat nog niet eerder op de markt was gebracht op basis 2 yards per persoon à f 3.50 per yard. Een dame heeft voor een japon een yard meer noodig dan de distributie geeft, waarop de winkelier, belast met de uitgifte rondweg zegt: „U kunt het hier in mijn toko buiten de distributie krijgen voor f 20.— per yard”. Waar het goed nog niet was verstrekt kon het alleen maar afkomstig zijn van gestolen Nigieo voorraden, maar werd rustig openlijk aangeboden.

Dat het leven onder deze omstandigheden angstwekkend duur is geworden, is vanzelf sprekend. Er wordt hier daarom gewerkt met een uitgebreid en ingewikkeld systeem van diverse toeslagen, speciaal voor hen, die minimum salarissen hebben, maar desondanks wordt er door de menschen met vaste salarissen rondweg armoede geleden van hoog tot laag. Deze duurtetoelagen hebben n.l. grenzen, waardoor de Europeanen met salarissen boven de f 600.— hetzelfde verdienen als vóór den oorlog bij een levensstandaard, welke in vele onderdeelen 10 à 11 maal zoo hoog is als voor den oorlog. Commentaar overbodig. Er is een categorie van inwoners, die van al deze moeilijkheden weinig merkt en dat zijn de militairen, zoowel van leger als van de marine. Zij hebben vrij wonen, licht, water, en vrij voeding en een aparte, zeer ruime distributie en daarnaast hun salaris.

Ter illustratie van den woningnood volgt hier de huidige bezetting van het woonhuis van een assistent resident, dat dus vóór den oorlog door dezen ambtenaar werd bewoond met zijn gezin, terwijl het paviljoen werd gebruikt als logeergelegenheid. In zeven kamers in het hoofdgebouw wonen thans:

a. drie volwassenen en drie kinderen; b. een weduwe met zes kinderen; c. een gezin met twee kinderen; d. een familie met twee kinderen; e. een gezin met drie kinderen; f. een gezin met twee kinderen. In de garage met een goedgangkamer in de bijgebouwen een gezin van drie volwassenen met vier kinderen; in het paviljoen een gezin met twee kinderen, totaal 42 menschen. Kunt u zich indenken, dat wij na de bevrijding uit drie en een half jaar Japansche interneering wel eens het gevoel hebben maar heel weinig te zijn vooruitgegaan? En dat deze levensomstandigheden weinig geschikt zijn om geschokte zenuwen en een ondermijnd gestel weer op peil te brengen?

Een Contrast:
Nederlandsche verpleegsters
helpen Inheemsche zieken te
Batavia.

Bandoengsche berichten

Van een correspondent

Naar wij vernemen is 60 tot 70% van de te velde staande sawahpadi in de directe omgeving van Bandoeng en Tjimahi door ratten angevreten. In de afgelopen maanden hebben de aanplantingen zeer sterk van de droogte geleden. Bij Bandoeng omvat de aanplant van thans nog te velde staande padi naar schatting 300 h.a., terwijl in de omgeving van Tjimahi zich een overeenkomstig beplant areaal bevindt. In het Lembangsche staat de padi er gunstiger voor. Het areaal is naar schatting hier ongeveer 2000 ha, de rattenvraat is plaatselijk en niet onrustbarend. Gedeeltelijk is de padi hier oogstbaar in November en December, de rest komt in de daarop volgende maanden van het velde.

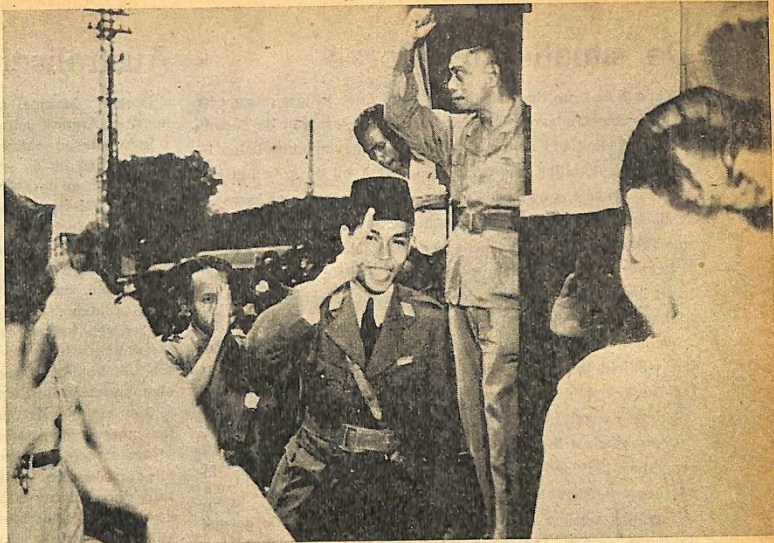
De laatste resten van de gadoe (droge padi) hebben in de Tjihea-vlakte door rattenvraat geleden. De droogte, gevolgd op de verwoestingen in de vlakte ten zuiden van Bandoeng, maakt, dat dit deel van de hoogvlakte een dorren, troosteloozen aanblik kreeg. In dit gebied is van landbouw weinig te merken. Er zijn aanwijzingen, dat in de streek ten zuiden van de Tjitaroem de voedselsituatie zeer penibel is. Ook de vijverkweek van visch heeft met watergebrek te kampen. Vele vijvers liggen droog, nadat zij werden schoon gemaakt voor de kweek. Ongeveer 9 ha vijvers bevatten visch. Ten westen van Bandoeng is de oppervlakte der vischvijvers ongeveer 15 ha.

De droogte der laatste jaren heeft haar stempel gedrukt op de klapperaanplantingen in het Tjiandjoersche. De opbrengsten zijn gering.

De aanvoer van groenten naar de Bandoengsche passars houdt gestadig aan en de dalende tendens in de prijzen eveneens. Ruim 5 ton groenten per dag was in de afgelopen maand beschikbaar en de door zelfwerkzaamheid der bevolking toegevoerde productie maakte, dat aan het einde van October ongeveer 3 1/2 ton voor levering naar elders beschikbaar was.

In het groentencentrum boven Tjiandjoer was 250 ha met groenten beplant, welk areaal aanzienlijk zal worden uitgebreid, zoodra de regens doorkomen.

Naar wij vernemen acht men bij het Boschwezen den hydrologischen toestand in het bergterrein ten noorden van Bandoeng bedenkelijk. Deze toestand is niet slechts het gevolg van de onbeheerschte wijze waarop tijdens de Japansche overheersing de houtaankap plaats had, doch is zeker mede het gevolg van de langdurige droogte, welke kort geleden vele boschbranden deed ontstaan. Een oriënteerend onderzoek vanwege het Boschwezen ingesteld, wees uit dat in de richting van Siteo Lembang aanplantingen van wildhout e.a. verdwenen zijn. Achter Lembang kreeg men van den toestand geen al te ongunstig beeld. De bijzondere omstandigheden maakten het evenwel tot nu toe onmogelijk het geheel te overzien, het opnemen van den toestand ter plaatse op bepaalde punten, bleef tot nu toe onuitvoerbaar. Toen einde November vorig jaar de Tjika-poendoeng die dwars door de stad Bandoeng stroomt, buiten

Een Contrast: de Indonesische opperbevelhebber Soedirman komt met gewapende lijfwacht te Batavia aan.

haar oevers trad en zeer groote schade aan bezittingen aanrichtte, en meer dan 400 menschenlevens eischte, was deze bandjir mede het gevolg van de abnormaal zware regens. Het lange uitblijven van de Westmoesson-buien voerspelt niet veel goeds. De herbebossching is een langdurige doch noodzakelijke gebeurtenis, waartoe men zoo spoedig als de politieke verhoudingen dit toelaten, hoopt te kunnen overgaan.

Nadat de moelijkheden met de watervoorziening van Soerabaja door overleg zijn opgelost, kijkt Bandoeng thans uit naar een overeenkomstige wederzijdsche bemoeienis, waardoor de moelijkheden, die deze stad ondervindt met de electriciteitsvoorziening zullen worden genezen. Sinds einde Maart heeft Bandoeng met een minimum aan electriciteitsvoorziening genoegen moeten nemen. De buiten het beschermd gebied gelegen krachtstations werden aan de stroomlevering onttrokken en een groot tekort ontstond. Allerhande restricties waren daarvan het gevolg. Dit tekort aan elektrische energie trof vooral de bedrijven, die na de uitgebreide beveiligingsmaatregelen, in werking hadden kunnen komen doch door het tekort aan elektrische energie gedwongen waren te wachten.

Sinds geruimen tijd is door gebrek aan water ook de krachtcentrale Bengkok niet in staat op volle capaciteit te draaien en het ongerief is uitgegroeid tot een misère. In nijpenden nood heeft de Amacab een beperkingsverordening afgekondigd, door welke tusschen 6 en 10 uur n.m. beslist geen stroom aan de lichtvoorziening mag worden onttrokken. In die uren is het verboden gebruik te maken van elektrische apparaten. Op deze wijze hoopt de overheid de verlichting van Bandoeng en omgeving althans in de uren tusschen 6 en 10 uur n.m. veilig te stellen.

Reeds sinds eenigen tijd kan Bandoeng er op rekenen, dat tusschen 10 en 11 uur n.m. het licht uitgaat; bij uitzondering wordt het een enkele keer iets later. Intusschen heeft de betrokken afdeling der Utiliteitsbedrijven, rekening houdend met de mogelijkheid van een overeenkomst door welke ook de krachtcentrales ten zuiden van de stad elektrische energie zullen afaan, de distributiemiddelen in gereedheid gehouden.

De situatie op Flores

Tijdens de bezetting van Flores werd door krijgsgevangenen en opgecommandeerde burgerbevolking op last van de Japanners een vliegveld aangelegd. 2000 krijgsgevangenen leden in het verschrikkelijke Maoemerekamp; vlak bij de kota ligt het kerkhof waar er ongeveer 240 begraven liggen, en er kwamen reeds bewijzen binnen van erkentelijkheid aan de bevolking voor alle hulp aan deze mensen betoond.

Acht maanden geleden verlieten de laatste Japanners het land, maar de opbouw vordert slechts langzaam, aldus de te Makassar verschijnende „De Dag“.

Maoemere beschikt nu over een gunstig gelegen vliegveld, dat wellicht een belangrijk punt zou kunnen worden in het luchtverkeer met Port Darwin. Men hoopt dan ook in Maoemere dat deze wensch in de naaste toekomst in vervulling zal gaan.

De weefindustrie is een inheemsche traditie, alleen in weinig vruchtbaar Midden-Sikka. De producten worden verhandeld naar agrarisch gunstiger gebieden.

Dagelijks werken duizenden weeftoestellen, maar de garens daarvoor, vroeger betrokken uit Japan, moeten eerst worden gesponnen, een zeer tijdroovende arbeid. Met dit spinnen is dus een nieuwe industrie ingevoerd en de oprichting van een spinnerij zou slechts kunnen voeren tot een snellere productie en een beter product. Met fijnere en betere garens zou men in staat zijn een groter markt te bedienen.

Groote mogelijkheden zou de zeevisserij kunnen bieden, maar ook hier is het materiaal te eenvoudig en onvoldoende en de methode te improductief.

Copra is wel rendabel, maar niet voldoende; bovendien is het met klapper beplante areaal vrijwel ongeschikt voor tuinbouw. Een gewas, dat bevoloeïng behoeft, is in dit waterarm land uitgesloten. Gewenscht is dus een product voor uitvoer, dat een klein areaal zoo rendabel mogelijk maakt. Er wordt thans reeds veel kedelê aangeplant. In dit verband is gedacht aan tabak.

Wanneer op deze wijze, door intensivering van het industrieel en agrarisch bedrijf, de landsinkomsten worden opgevoerd, kan t.z.t. aan zoo dringende vraagstukken als onderwijs en volksgezondheid aandacht worden geschonken.

Australische sollicitaties

Graham Jenkins, Bataviaasch correspondent van de Melbourne „Argus“, schreef dd. 17 October aan zijn blad:

Indonesische nationalistien, die verwachten, dat de Nederlanders hen op de een of andere wijze hun republiek zullen geven, zijn er op gebrând zich de hulp van Australiërs te verschaffen. Ofschoon er een aantal capabele en intelligente Indonesiërs zit in het tot nu toe niet erkende republikeinsche bestuursapparaat is de meerderheid van hen, die door de omstandigheden op belangrijke posten zijn terecht gekomen, nog te ongevormd, om hun voor onbepaalden tijd verantwoordelijkheid te laten dragen. Op bijna alle terreinen van het dagelijkse leven hebben zij de hulp van deskundigen van noode.

Bovendien bezit de Indonesiër een zeer opmerkelijke neiging tot luiheid. Het is geen ongewoon schouwspel om klerken en stenografen in hun regeeringsdepartementen in groepjes bijeen te zien staan gedurende de werktijden of hun dag achter hun lessenaar te zien doorbrengen, spelend met een potlood of een of ander magazine lezend. Ze hebben weinig begrip van discipline en kennen maar één groote luxe, niets doen.

En deze neiging tot niets doen beperkt zich niet tot de lagere ambtenaren. Misschien is Soetan Sjahri de eenige, die werkelijk hard werkt. Hun „red tape“ tusschen de verschillende departementskantoren kan men reeds vergelijken met alles, wat in andere landen op dit gebied wordt gepresteerd.

Naast arbeidsgelegenheid voor flinke administratieve krachten die zich zouden kunnen aanpassen met de „rustig-aan“ filosofie van den Indonesiër, zullen er een groot aantal kansen komen voor Australische vaklui, speciaal voor menschen die bedreven zijn in het onderhouden en laten draaien van mechanische apparaten. De gemiddelde Indonesiër heeft weinig begrip van wat er zich onder de motorkap van een auto afspeelt.

Maar dat hij het niet weet, wil nog niet zeggen, dat hij het nooit zal leeren. Australiërs zullen hun burenen meer kunnen helpen in sleutelposities en als instructeurs dan door te trachten zich een blijvende plaats te verwerven onder de reeds veel te dichte bevolking. Onder de speciale beroepen zijn doctoren en technici het meest noodig. Hoe zij eventueel in het socialisatieschema van Sjahri kunnen worden ingepast zoodat het financieel toch nog aantrekkelijk voor hen blijft, zal de tijd moeten leeren.

Verder zijn er natuurlijk kansen te over voor ondernemende zakenlieden, die een deel van de groote passeromzet en van den overigen handel, die zal toenemen naarmate de levensstandaard van den Indonesiër omhoog gaat, naar zich toe willen halen. Misschien is wel de belangrijkste zijde aan een naar Java komen van Australiërs de uitwerking, die dit zou hebben op de ontwikkeling van „goodwill“. Met een in opkomst zijnde nieuwe natie voor onzen drempel, moeten wij „goodwill“ terdege beschouwen als een eerste hoofdstuk van ons eigen verdedigingssysteem, daar onze bevolking zoo betrekkelijk gering is.

Aldus deze Australiër....

In de dorpen van Bali staan de Nederlandse soldaten tusschen de bevolking naar het dansen te kijken.

Papoea :

een ANDERE
naam ?

In den laatsten tijd zijn enkele stemmen opgegaan, die de wenschelijkheid hebben bepleit om den naam „Papoea“ voor de bevolking van Nieuw-Guinea af te schaffen en door een anderen te vervangen. Zij beriepen zich daarbij op een tweetal argumenten, aldus dr. L. S. Graf in „Uitzicht“. In de eerste plaats zou het woord „Papoea“ bij sommigen associaties opwekken van minder aangename aard, zooals b.v. gebrekkige intelligentie, achterlijkheid op het gebied van hygiëne etc. Verder wordt aangevoerd, dat „Papoea“ in het Tidoreesch de beteekenis zou hebben, wellicht is het juist om te zeggen: de bijbeteekenis heeft gekregen, van „slaaf“. Op grond nu hiervan wordt door hen aangedrongen om niet meer van „Papoea“ te spreken en is als betere aanduiding „Irian“ voorgesteld, hetgeen „warm klimaat“ moet beteekenen.

„MENSCHEN“.

Bij een nadere beschouwing van deze argumenten dient voorop te staan, dat de naam „Papoea“ tot dusver in geen der landstalen van N.-Guinea is aangetroffen. Verschillende van de volken en stammen plegen zichzelf te noemen met een woord, dat „mensen“ beduidt. Wanneer men b.v. zegt „mensen“ te hebben gezien, worden daarmee stamgenooten bedoeld. Wie niet tot den stam behooren, zijn geen „mensen“, maar vreemdelingen, een categorie, waarop vaak geringschattend wordt neergezien. In verband met de groote verscheidenheid van de op N.-Guinea gesproken talen — naar ruwe schatting een vijftigtal — zijn meerdere benamingen voor „mensch“ te vinden, welke woorden plaatselijk zeer uiteenloopen. Een verzamelaarsnaam voor alle bewoners van het zoo uitgestrekte en ontoegankelijke gebied, dat 13 maal het oppervlak van Nederland omvat, is bij hen geheel onbekend.

OORSPRONG.

Omtrent de herkomst en de oorspronkelijke beteekenis van het woord „Papoea“ tast men nog steeds in het duister. De populaire verklaring, dat „Papoea“ door samentrekking ontstaan is uit het Maleisch poea-poea, vertaald met kroesharig, is aan ernstige wetenschappelijke bedenkingen onderhevig. Een vaststaand feit is het echter, dat de ontdekkingsreiziger Pigafetta op zijn reis door de Groote Oost blijkens het door hem aangehouden dagboek, dat tot de oudste Europeesche bronnen voor onze kennis van dit deel van Indonesië behoort, al in 1521 hoorde spreken van een heidenschen Radja Papoea. Dit wijst er op, dat de naam reeds zeer oud is en vermoedelijk niet van Europeesche origine.

In den loop der eeuwen heeft „Papoea“ buiten N.-Guinea overal burgerrecht verkregen. Ook het Australische gedeelte van het eiland is zooals bekend zoo genoemd. Er dienen

Patrouille van Papoea's in dienst van het Koninklijke Indische Leger.

daarom zeer klemmende redenen aanwezig te zijn, indien tot verandering van dezen historischen naam zou worden overgegaan.

Het moge betreurd worden, dat „Papoea“ in de oren van enkelen een minder prettigen klank heeft, de remedie van naamsverandering kan bij dezen geen baat brengen, want op den duur zouden zich bepaalde associaties eveneens aan een nieuwen naam verbinden. De prestaties van het Papoea-bataljon en de dappere houding van de bevolking van N.-Guinea in het algemeen gedurende den afgelopen oorlog, hebben er gelukkig veel toe bijgedragen om dit volk in een beter en zuiverder daglicht te stellen.

OOK NIET GOED.

De voorgestelde nieuwe naam „Irian“ heeft op N.-Guinea geen onverdeeld gunstige ontvangst gehad. Hij is ontleend aan de taal der Biakkers, een groep, die een vooraanstaande positie inneemt aan de Noordkust. Niettemin bestaat de indruk, dat „Irian“ bij de meer ontwikkelde in het gebied van Hollandia weinig instemming kan vinden. De groote talentrijkdom en het bijzondere karakter van de samenleving van N.-Guinea maken het vooralsnog moeilijk een nieuwen naam algemeen ingang te doen vinden. Verder is er door P. Drabbe, den linguïst van de Katholieke Missie op N.-Guinea, op gewezen, dat onder verschillende stammen in het zuiden Kei-eezen als goeroe's der Missie, veel invloed hebben gehad en dat „iri“ in hun taal „slaaf“ beteekent. Ten slotte zullen het allereerst de gezamenlijke bewoners van N.-Guinea moeten zijn, die zelf in dezen een beslissing nemen. Pas wanneer de verschillende thans nog geïsoleerd levende volksgroepen tot grootere eenheid zullen zijn samengegroeid, een zeker zich tot alle bewoners van het gebied uitstrekking gemeenschapsbewustzijn zal zijn ontstaan en de uitspraak van een publieke opinie mogelijk is, zal het oogenblik daar zijn, om indien noodig zich hierover te beraden. Als dan zal misschien wel blijken, dat het volk van N.-Guinea geen afstand wil doen van zijn historischen naam, maar zelfbewust en trotsch zal vragen genoemd te worden: Papoea.

Het Verre Oosten

Meer dan ooit is het wenschelijk de gebeurtenissen in het Verre Oosten te blijven volgen en daar de plaatsruimte ons nog steeds niet toelaat daaraan voldoende aandacht te besteden, geven wij hierbij weder een kort overzicht van de recente gebeurtenissen in een aantal Aziatische landen. Het behoeft geen betoog, dat het in werkelijkheid noodzakelijk zoude zijn geregeld melding te maken van de ontwikkeling der gebeurtenissen in China, Japan, Malakka, Britsch-Indië, de Philippijnen en andere landen van Azië en den Pacific.

Daar de papieroewijzing aan organen van groenteboeren, duivenfokkers en kippenweekers dermate groote eischen stelt aan de beschikbare papievoorraden, dat aan een redelijke voorlichting omtrent Indische belangen nog steeds niet kan worden gedacht, volstaan wij met dit beknopte overzicht.

Terwijl de Japaners door den oorlog hun wereldrijk verpeelden en hun onafhankelijkheid in feite tot op dezen dag verloren hebben, hebben de Britsch-Indiërs hun onafhankelijkheid gewonnen. De Labourregering in Engeland heeft zich tot het uiterste ingespannen om aan Britsch-Indië een volstrekte onafhankelijkheid toe te kennen, in de hoop dat deze Britsch-Indiërs daarna er vrijwillig toe zullen overgaan eenig verdrag met Engeland te sluiten.

En der vruchten van den gewonnen wereldoorlog zal dus een onafhankelijk Indië zijn. Het is wel van belang te vermelden,

hoe de man, dank zij wiens leiding deze oorlog metterdaad gewonnen werd, over deze vrucht van zijn overwinning denkt. Churchill schreef:

„Welk schouwspel kon droeviger zijn, dan het tooneel van een machtig land, dat met beide handen het erfdeel zijner vaderen wegwerpt? Welk een schouwspel zou vreemder en afschrikkender kunnen zijn dan dat van een Onderkoning, die met al zijn macht en invloed alle krachten vereenigt, die vijandig staan tegenover ons bewind in India? Onze vrienden en de groepen waarop wij in India moesten vertrouwen, worden stuk voor stuk vervreemd en afgestooten en ten slotte worden zij er toe gebracht zich te vereenigen met hen die ons het land willen uitdrijven. Wij begaan een afschuwelijke daad van zelfverminking, die elke natie ter wereld verbaast”.

Er is thans een eerste onafhankelijke regering in Britsch-Indië gevormd, zij het dan dat deze nog slechts voor den overgang dient en onder leiding staat van den Engelschen Onderkoning. Alle gebeurtenissen stellen tot dusver Churchill nog in het gelijk — de onregeligheden, de bloedbaden, de moordende aanvallen van Hindoes op Mohammedanen en van Mohammedanen op Hindoes volgen elkander op...

Eenige eeuwen lang waren de Engelschen het bindend element dat 300 millioen Indiërs van verschillende landaard en verschillende godsdienst in vrede deed samenwonen. De tijd zal leeren of zij in den staat van onafhankelijkheid een dergelijk bindmiddel zullen vinden.

Van hetgeen gebeurt op wat wij in Indië „de overwal” plachten te noemen, namelijk het schiereiland Malakka is in Nederland vrijwel niets doorgedrongen. Het eenige wat wij met zekerheid weten is dat de Engelschen daar allerhande hervormingen doorvoeren, terwijl zij nochtans te Singapore zeer hecht en stevig gevestigd zijn. Wij weten ook, dat zij hun rubbercultuur weer aardig op gang gebracht hebben; wij weten ten slotte dat de rubbercijfers te Singapore geflatteerd zijn met tienduizenden tonnen rubber, die uit ons Sumatra gestolen zijn. Nog weten wij, dat ook gestolen peper, tabak, suiker en andere producten uit Nederlandsch-Indië te Singapore door de dieven voordeelig zijn verkocht en dat zij door de koopers in goed geld en in slechte wapens zijn betaald.

Op 1 April is de Maleische Unie in het leven geroepen. Daarbij werden de „settlements” Pinang en Malacca, de vier „Gefedereerde” en de vijf Ongefedereerde Maleische staten tot één Maleische Unie samengevoegd. Dit staatkundig novum heeft scherpe protesten uitgelokt, eenerzijds van de betrokken sultans, die verklaarden, dat zij door Sir Harold MacMichael verleid waren tot het teekenen van een overeenkomst, die zij niet begrepen. Ook de Engelsche zakenlieden protesteerden. Ten slotte was er een protest van 17 der voornaamste hooggeplaatste Engelsche oud-ambtenaren van Malakka. Dit heeft weinig gebaat. Men voert te Londen nu eenmaal een koloniale politiek, waarvan het moeilijk is achter de schoone leuzen de ware bedoelingen te doorgronden en waarvan het practisch resultaat althans in Malakka veel verwarring is.

Een machtige figuur op het geheele schiereiland is Onn Bin. Hij is de derde zoon van den sultan van Johore, werd in Engeland zoo Engelsch opgevoed, dat hij na terugkeer weer met moeite Maleisch moest leeren en hij is thans op Malakka een

Indonesiërs helpen met het laden van de rijst, die niet naar hongersnoodgebieden als Madoera in Indië zelf gaat, maar naar Britsch-Indië...

leidende figuur. Hij is de eigenaar van de voornaamste krant, de Warta Malaya en hij heeft, naar men aanneemt, minstens een miljoen overtuigde volgelingen. Die zijn vereenigd in de United Malays National Organisation (UMNO) en deze heeft zich kortgeleden met sterken nadruk uitgesproken tegen de geheele politieke creatie welke men als de Maleische Unie aanduidt.

In dit besluit komt de voornaamste factor in de situatie op geheel Malakka tot uiting: de op Malakka werkelijk inheemsche volken zijn geschrokken van een te ver reikende staatkundige organisatie, die wel is waar het Engelsche gezag sterk verzwakt heeft, maar die geen enkel tegenwicht heeft overgelaten eenzijdig voor allerlei links extremistische groepen en anderzijds voor den steeds wassenden economischen invloed van de Chinezen.

Een stoombootje voerde Tsjang Kai Sjek, zijn vermaarde echtgenoot en zijn naaste vrienden naar een eilandje in het Taihoemeer, waar het gezelschap bij muziek en bloemen den 60en verjaardag van den generalissimo ging vieren. Tsjang Kai Sjek was gelukkig en hij had er eenige redten toe.

Eerste reden: China, hoezeer nog verscheurd en hongurig en arm heeft althans dit groote doel bereikt, dat aan de Japansche heerschappij een einde is gekomen. Tweede reden: Tsjangs nationalistische troepen hebben op de legers der communisten de eene overwinning na de andere behaald. Die troepen hebben niet alleen Kalgan in binnen-Mongolië veroverd, zij hebben zich ook diep in Mantsjoerije een weg gebaand en bedreigen Harbin. Een derde reden voor tevredenheid van Tsjang Kai Sjek had zich toen bijna voorgedaan: de geschrokken communisten boden snel een wapenstilstand aan. De nationalisten zijn daarop ingegaan, maar het bestand bleek kort van duur en vandaag den dag wordt al weer hard gevochten.

China leert dat niet alleen kleine landen in een gevaarlijke

Kinderen van elken landaard worden te Batavia door het Nederl. Roode Kruis verzorgd

positie geraken wanneer zij tusschen groote mogendheden zijn ingeklemd. China, met 450 millioen menschen bevindt zich in dezelfde positie. In China grenzen Amerika en Sowjet-Rusland vlak aan elkaar. De Amerikanen steunen Tsjang Kai Sjek, de Russen steunen de Chineesche communisten. De moeilijkheid is, dat de Amerikanen voor hun steun allerlei voorwendsels moeten gebruiken, terwijl de Russen rustig hun gang kunnen gaan. Daar staat weer tegenover, dat Sowjet Rusland het voorspands in Europa nog te druk heeft om werkelijk een Aziatische politiek te kunnen voeren met alle kracht en energie, die daartoe noodig zouden zijn. Potentieel blijft deze mogelijkheid steeds aanwezig; daarom is de vrede voor China, waarvan men het lichte schijnsel even zag na Japan's capitulatie, voorloopig weer achter donkere wolken verdwenen. Het is zeer de vraag of wij, die thans leven, het wegtrekken van deze donkere wolken nog zullen beleven.

Boeken over Indië

Mr. W. H. van Helsdingen e.a.:
„Hecht verbonden in lief en leed”
Elsevier, 1946.

Toen onder de redactie van Mr. W. H. van Helsdingen het forsche boekwerk verscheen onder den titel „Daar werd wat groots verricht”, kon men dit inderdaad het antwoord noemen op de uitspraak van Jan Pieterszoon Coen: „Daar can in Indiën wat groots verricht worden”. Het boek was daarop in zekeren zin een antwoord: er werd wat groots verricht.

Thans is het tweede deel verschenen.

Het bevat een merkwaardig en uitermate lezenswaardig eerste hoofdstuk, dat tot titel draagt: „Nederland in de twintigste eeuw” en dat geschreven is door Prof. Dr. J. Tinbergen. Hierop volgt een tweetal hoofdstukken, waarin Mr. W. H. van Helsdingen de structuur van het Koninkrijk behandelt en de heer Van Poll een overzicht geeft van de behandeling der Indische zaken door de Staten-Generaal.

Een volgend deel van dit forsche boek vat onder de aanduiding „geestelijke waarden” artikelen samen over pro-

testantsch Nederland, door D. Crommelin, over Katholiek Nederland, over de geesteswetenschappen, een uiterst lezenswaardig artikel door Prof. Dr. Fischer, over het Indische natuuronderzoek, door Prof. Baas Becking en over het Indische kunstleven door mevrouw J. de Loos-Haaxman. Nadat Mr. L. Steinmetz en de heer J. Tiedeman de persoonlijke aanraking behandeld hebben, volgt het belangrijke laatste hoofdstuk over de economische banden. Dit geeft een overzicht van het geldwezen, door Prof. A. M. de Jong, van het verkeer, door Dr. J. C. Westerman, van den uitvoer van kapitaalsgoederen naar Indië, door Prof. Dr. J. Klopper, van den algemeenen import in Indië, door E. C. Wolsheimer, den invoer uit Indië, door Dr. Haccou, waarna nog een aantal cijfers en statistieken volgen, samengesteld door Dr. J. B. D. Derksen.

Dit geheele werk werd samengesteld midden in den oorlog. Men had toen niet het geringste vermoeden van hetgeen Indië en Nederland na Japans capitulatie nog te wachten stond. Technische bezwaren hebben de uitgave van dit tweede deel, dat reeds in September 1944 voltooid werd, verhinderd, zoodat het eerst dezer dagen kon verschijnen. Zeer terecht hebben de samenstellers den tekst niet bijgewerkt. Hierdoor is een zuiver en scherp beeld verkregen, niet misteekend, noch beïnvloed door de recente gebeurtenissen. Zoo beschikken wij opnieuw over een getuigenis omtrent het groote werk, dat in

Tank van het Koninklijke Nederlandsch Indische leger.

Indië werd verricht. Wellicht zal eens de tijd weer komen, waarin voor dezen nationalen arbeid algemeener erkenning wordt gevonden in het buitenland, in Indië en in Nederland zelf.

Mr. C. C. van Helsdingen Sr. :
„De openlegging van Borneo”
Delftsche Uitg. Mij, 1946.

De studie, die Mr. van Helsdingen zelf den ondertitel „een fantastische suggestie” gaf, werd geschreven en voltooid in Japansche gevangenschap. Mr. van Helsdingen sinds vele jaren Volksraadslid en leider van de Christelijk Staatkundige Partij in Indië, heeft temidden van het Japansche geweld de kracht gevonden denkbeelden neer te schrijven, die, ook toen zij geboren werden reeds stoutmoedig, thans als schoone dromen aandoen. Er wordt een nieuw gewest Borneo geprojecteerd met een nieuwe hoofdstad, met nieuwe middelen van bestaan, met nieuw grondgebied en met nieuwe staatkundige verhoudingen; er wordt een nieuw land ontworpen, dat de schrijver groeien zag temidden van een nieuw Indië. Hij zag er bestaansmogelijkheden voor tallooze Indonesiërs en voor een groot aantal Nederlanders. Hij zag daar jonge Nederlandsche kolonisten heentrekken, die er een tweede vaderland zouden vinden. De hoofdstad van dit nieuwe Borneo zou op het koele centrale bergplateau liggen; daar zouden na enkele jaren eenige tienduizenden Nederlandsche gezinnen kunnen wonen en die hoofdstad wilde de schrijver noemen Wilhelminastad. Aan

H. M. Koningin Wilhelmina is de studie dan ook opgedragen. Toen de heer C. C. van Helsdingen Sr. haar in Mei 1946 van een inleiding voorzag, meende hij — hoevele illusies van het Baroskamp toen ook al vervlogen waren, dat er nog kans op verwelkoming zou zijn. Wij weten niet of de schrijver deze kans thans nog aanwezig acht. Ons komt het voor, dat elk redelijk streven naar uitvoering zou moeten stranden, zoo het ondernomen werd in het kader van de Vereenigde Staten van Indonesië, waarin een door duizenden Nederlanders bevolkte Wilhelminastad slechts een droom zou toevoegen aan de vele illusies, waarop dit gemeenbest wordt gebouwd.

H. C. Croes en A. van Dijk:
„Maleisch in de praktijk”,
J. B. Wolters, Groningen, 1946

De schrijvers beantwoorden zelf de vraag of het noodig was het aantal werkjes over Maleisch nog met een te vermeerderen bevestigend. Zij zeggen, dat de bestaande boekjes of te moeilijk of te weinig overzichtelijk zijn en dat de aangegeven uitspraak vaak te wenschen overlaat.

Zij hebben nu zelf een boekje gemaakt, dat met nogal ouderwetsche plaatjes is geillustreerd en dat naar onzen smaak maar weinig verschilt van verscheidene andere handleidingen tot het leeren van de Maleische spreektaal. Dit wil niet zeggen, dat ook dit boekje niet zeer bruikbaar zou zijn. Het lijkt zelfs een zeer practische en eenvoudige manier om de eerste beginselen van het Maleisch zoo bij te brengen, dat men het redelijk kan spreken en verstaan.

Dr. J. S. Bartstra en Prof. Dr. W. Banning:
„Nederland tusschen de natien”,
Ploegsma, Amsterdam, 1946.

In dit dikke eerste deel van een waarschijnlijk tweedeelige uitgave, vinden wij bijdragen van Mr. W. Verkade, die een schets poogt te geven van de Nederlandsche binnenlandsche politiek, van Dr. J. S. Bartstra over de Nederlandsche buitenlandsche politiek, waarin echter vrijwel alleen de verhouding tusschen Nederland en Groot-Britannië behandeld wordt. Voorts behandelen Prof. Dr. J. Lindeboom het gereformeerd protestantisme, Dr. J. Pollmann het Katholicisme en Prof. Dr. W. Banning het humanisme in Nederland. Dr. Ph. J. Idenburg schrijft over het schoolwezen, Dr. van der Zeyde over de letterkunde, Dr. Knuttel over de kunst en Prof. Sassen over de wijsbegeerte in Nederland.

In dit eerste deel dezer bijdrage tot onze cultuurgeschiedenis wordt Indië niet behandeld; de inhoud en de aard der samenstelling doet ons het tweede deel, waarin dit vermoedelijk wel zal geschieden, met eenige bezorgdheid tegemoet zien.

Abraham Exodus: „Ons platje in de club”
N.V. Leiter Nypels, Maastricht 1946.

Hoevelen zal het gaan als ons, dat men in deze bittere dagen, waarin men het oude Indië zooals wij het kenden en lief hadden in stukken ziet vallen, vaker dan voorheen terugdenkt aan datzelfde oude Indië. Het moge dan zijn, dat wij daar slechts uitbuiters, verdrukkers en despoten waren. Het moge dan zijn, dat wij slechts als imperialisten in Indië hebben geleefd. Het moge dan zijn, dat onze aanwezigheid in Indië voor den armen Indonesiër steeds een plaag en een vloek geweest is. Dit alles wordt ons althans in velerlei toonaarden verzekerd en voor deze aanklagers is het maar gelukkig, dat de republiek nu aan al dit onrecht voor goed een einde zal maken....

Ons slechte lieden dan overkomt het zoo menigmaal, dat wij aan onze in boosaardigheid doorgebrachte Indische jaren

nog gaarne terugdenken. Naar dat verleden dan voert ons ook Abraham Exodus in zijne vermaarde verhalen van „Ons platje“. Men ontmoet daarin weer den ambtenaar en den makelaar, men ontmoet er den groothandel en Timotheus. Men verneemt weder hoe zij elkander op het platje ontmoeten, en er de dingen van alle dagen bespreken. Men zet zich een oogenblik aan hun tafeltjes, men ziet een oogenblik met hen uit op de Indische straat in den avond buiten de societeit, men hoort weer het ruischen van de fans en het roepen van de sateh-venters, men voelt weder hoe de hooge Indische nacht staat rondom het licht van de gezelligheid — en men voelt enig heimwee naar dat Indië, dat oude Indië dat wellicht niet zoo slecht, maar wel heel zeker voor goed voorbij is.

**Alfred van Sprang: „En Soekarno lacht...!
W. van Hoeve, Den Haag, 1946.**

Het is niet de bedoeling van dit boek, zegt de schrijver, een land of een volk aan te vallen. De bedoeling is om zekere toestanden in het volle licht te plaatsen. Dit zijn feiten; zij laten zien, welke machten de verhoudingen in Indië vertrömbelen. Zij geven een beeld van de verdeeldheid. De machteloosheid van de republiek. De onbetrouwbaarheid van vele leiders. De tactische fouten. En vooral van den ingevreten invloed van het Japansche militarisme.

De schrijver is er in geslaagd, zich als Amerikaan uitgevend, reeds zeer vroeg door te dringen in het tot vandaag den dag gesloten gebied van Java. Hij kan daardoor beelden geven, die tot dusver verborgen bleven. Hij vertelt van reizen door het gebied der republiek. Hij was daar eerder dan de missie-

Koets. Hij vertelt er andere dingen van dan de missie-Koets. Het is een spannend verhaal, vol kleurige episoden, boeiend verteld. Het geeft, beter dan talloze officieele verslagen een beeld van de realiteit, die zich achter de proclamaties, de communiqués en de programma's verbergt. Dit boekje laat zich lezen als een roman; men kan het slechts diep betreuren, dat het in het geheel geen roman is, doch slechts een scherp beeld eener onaangename realiteit.

**E. C. van den Ende:
„Hoe verder met Indië?“
C. Blommendaal N.V., Den Haag, 1946.**

De schrijver geeft een lezenswaardig overzicht van de jongste geschiedenis van Nederlandsch-Indië, waarin zelfs zij die hiermede door de talloze sinds 1945 verschenen boeken, verslagen en rapporten wel zeer vertrouwd werden, toch af en toe nog iets nieuws zullen aantreffen. Het boek begint met een inleiding van luitenant-admiraal C. E. L. Helfrich, die schrijft: „In den tijd van „En nu... Indië“ werd de stem van overzee nog gesmoord. Van een Indisch volk van millioenen wordt ook thans de stem nog evenzeer gesmoord. Maar het geluid van enkelen dringt door en steeds dringender klinkt de stem van Indië: kom over en help ons. Want de Japansche overheersching is nog niet verdwenen“.

Het boek eindigt met de dichtregelen van Jan Prins:
Wij maken Indonesië eens zoo schoon,
Als wij het ooit in het verleden zagen.
Wij maken ons gered: wij zullen slagen,
Vereenigd in één Rijk, onder één kroon.

kalender „oost en west“

1947

VERSCHIJNT DEZER DAGEN

Bestellingen worden in
volgorde na ontvangst
van het Girobiljet behandeld

De kalender bevat zes bladen met zes gekleurde platen in 3-kleurendruk, reproducties van olieverfschilderstukken van Aert Cock, voorstellende taftreken en landschappen van Oost en West-Indië.

Het verheugt ons den leden mede te kunnen deelen, dat in tegenstelling met het vorig jaar thans de kalender niet behoëft te worden afgehaald, maar franco en goed verpakt wordt toegezonden aan de opgegeven adressen en reeds vóór St. Nicolaas aan huis bezorgd kan zijn.

De afmetingen van den kalender zijn 32 x 45 cm. Onder de illustraties zijn groote duidelijke kalendercijfers gedrukt.

De prijs bedraagt f 2.50; voor het zenden naar Oost en West-Indië 15 cent extra en naar het buitenland 25 cent extra. Bestellingen kunnen NU reeds opgegeven worden aan de Koninklijke Vereeniging „Oost en West“, Dr. Kuypersstraat 5, Den Haag, door storting op onze postrekening 14574.

Adressen gaarne volledig en duidelijk leesbaar opgeven.

Gereserveerd voor
GEO. WEHRIJ & Co.
 Amsterdam

MIDDENSTANDSDIPLOMA. 52 eenvoudige, glasheldere schriftelijke lessen. Uitv. correctie van huiswerk. Eigen tentamens. Universitair gevormde cursusleiders. Bij niet slagen geld terug. Cursusgeld contant f 70.— of f 6.50 per 4 lessen. Wacht niet. Meldt U onmiddellijk aan, dan kunt U in Maart 1947 nog examen doen.

Garage-monteur

(Bovag eischen)

Motorrijwiel-techniek

voor iederen motorrijder

Hoogere Alg. Ontwikkeling

2 j. 104 lessen, 13 vakken

Muziekgeschiedenis

10 fraaie lessen

Relaties maken

nieuwe Amerikaanse cursus, 10 lessen

Nationale Volks Universiteit - Haagse Onderwijs Instellingen

Willem de Zwijgerlaan 38, Den Haag.

Sexuologie

wetenschappelijke cursus o.l.v. arts. Alleen voor volwassenen. 10 lesdictaten

Beleefdheidsleer

onze succes-cursus 10 lessen. f 10.—

Gelaatsverzorging

de cursus voor iedere vrouw

VRAAGT PROSPECTUS

NEDERLANDSCH
 INDISCHE **HANDELSBANK, N.V.**

AMSTERDAM - Singel 250
 ROTTERDAM - Mathenesserlaan 235
 's-GRAVENHAGE - L. Vijverberg 11

**Behartiging van
 Uw belangen
 in Indië en het
 Verre Oosten**

DEVIEZENBANK

Bontmantels

Veulen, Kalf, Persianer,
 Mol, Persianer-Patte,
 Lapin, 1946 Chevette

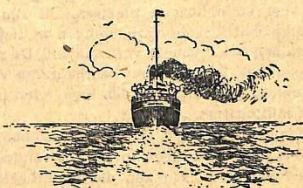
Ook groote sorteering
 in ³/₄ Mantels

Zilvervossen - Martercolliers

Zomerprijzen

PEPERZAK beheerscht 't vak

Edisonstraat 126, Tel. 336665, Den Haag

Oost West - Thuis Best

met *Cjamin* 't allerbest!

Hotel Pomona

(met Vegetarisch Restaurant)

Molenstraat 53, Telef. 116067*
 DEN HAAG

ER IS
 MAAR
 ÉÉN

Klokken-Dokter

in Den Haag, RUYSDAELSTRAAT 72-129

Telefoon
 2 nummers

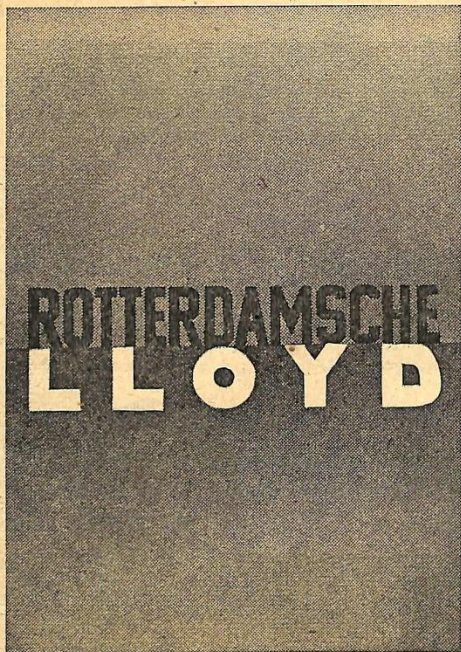
33.38.69
 33.79.26

met de grootste reparatie-inrichting
 op het gebied van antieke klokken

zoals: staande klokken met en zonder speelwerk, Engelsche tafelklokken met maan en datum, Friesche klokken, stoel- en staartklokken met en zonder maan en datum, scheepjes enz.

Met de meest moderne uurwerken het aangewezen adres

ALLE ONDERDEELLEN VOORRADIG

W. J. Innemee & Zonen n.v.

Den Haag
Denneweg 71-73
Telefoon 115940*

•
Haarlem
Kinderhuisvest 29-33
Telefoon 10441

**Begrafenis
Transport
Crematie**

Oost - West

**KOLEN
KEMELING**

ZIJN 'T BEST

Laan van Meerdervoort 382, Tel. 333243
• Anth. Heinsiusstraat 36, Telefoon 550811
Ruychaverstraat 1, Telefoon 554775

Eet

Ten Hoëve's

Roggebrood

Heerengracht 22, Waldeck Pyramontkade 2E
DEN HAAG

v. Meursstraat 10a, ROTTERDAM

ROELF BOEKEMA

PRINSESTRAAT 60,
hoek Juffrouw Idastraat
's-GRAVENHAGE

**POSTZEGELS
VEILINGEN**

AANKOOP - VERKOOP
KEURING - TAXATIES

MESKER

PARKSTRAAT 10 - DEN HAAG

WONINGINRICHTING
BINNENHUISARCHITECTUUR

Anvaard de reis naar de tropen niet
alvorens Uw leven verzekerd te hebben
bij de Maatschappij, die in de Indische
Verzekeringswereld de belangrijkste
plaats inneemt:

N.V. LEVENSVZERKERING MIJ.

NILLMIJ VAN 1859

Paleisstraat 9, Telef. 117240, Den Haag

Unox

fijnste
vleeschwaren

VA 1 0265

Engageert voor Uw Voorstellingen, Feesten, Partijen, het

„Musica Cabaret” van „MARTIN RIJKEN”
Uitsluitend prominente Ned. artisten en musici
Verstrekt U vrijblijvend alle gewenste inlichtingen

MARTIN RIJKEN

Artist en Ondernemer, **Nieuwe Binnenweg 346 b**
ROTTERDAM (West) Telefoon 30126 (K 1800)

Programma's in iedere prijs en genre

't Goude Hoofd

Groenmarkt, Den Haag

TAVERNE - RESTAURANT

alwaar de keuken op zeer
bijzondere wijze wordt verzorgd

„Snafager” Bureau voor
Recherche en Informatie
's-Gravenhage

**INFORMATIES EN NASPORINGEN
OP ELK GEBIED**

Stationsweg 133c, Telefoon 116510—110565

Christelijk tehuis

voor jongens tot 14 jaar aangeboden
te Hilversum

Een tehuis in gezinsverband in villa met zeer
grooten tuin, dicht bij middelb. en lagere scholen.
Prima refer. Br. no. 23 bur. v. d. blad, Dordrecht

Rotterdamsche Bankvereniging

*Een sterke schakel
in het Binnen- en Buitenlandsch
Betalingsverkeer*

193 VESTIGINGEN IN NEDERLAND

Ant. A. Lohman

Juwelier - Horloger

Kalverstraat 138, Amsterdam-C.
Diezerstraat 39, Zwolle.

*Uw horloge-reparatie
kunnen wij weer uitvoeren*